

Põllumajandusliku artelli „Uus elu“ põhikiri, registreeritud 13. aprillil 1948. a. nr. 13

Maakonna täitevkomitee esimees J. S u i j a

Maakonna põllumajandusosakonna juhataja J. S a k n a

**Eesti NSV Viru maakonna Vao valla Aburi küla põllu-
majandusliku artelli „Uus elu“**

P Õ H I K I R I

(Vastu võetud kolhoosnikute üldkoosolekul 2. aprillil 1948. a.)

I

Eesmärgid ja ülesanded

1. Eesti NSV Viru maakonna Vao valla Aburi küla töötavad talupojad ühinevad omal vabal tahtel põllumajanduslikuks artelliks, et ühiste tootmisvahenditega ja ühise organiseeritud tööga rajada kollektiivne, s. t. ühine majapidamine, saavutada täielik võit kulakute ja kõigi töörahva kurnajate ning vaenlaste üle, saavutada täielik võit puuduse ja harimatuse üle, individuaalse väikemajapidamise mahajäämuse üle, saavutada kõrge tööviljakus ja luua seega kolhoosnikutele parem elu.

Kolhooside tee, sotsialismi tee on töötavate talupoegade jaoks ainuõige tee. Artelli liikmed kohustuvad tugevdama oma artelli, ausalt töötama, kolhoosi tulusid töö järgi jaotama, kaitsma ühiskondlikku omandit, hoidma kolhoosi vara, hoidma traktoreid ja masinaid, hästi hoolitsema hobuste eest, täitma oma Nõukogude riigi poolt antud ülesandeid, — ja muutma seega oma kolhoos bolševistlikuks ja kõik kolhoosnikud jõukaks.

II

Maa

2. Kaotatakse kõik piirid, mis varem artelli liikmete maid eraldasid ja kõik põlud liidetakse ühiseks maa-alaks, mis on artelli ühiskasutuses.

Artelli käes olev maa (nagu kõik muugi maa NSV Liidus) on riigi omand, s. o. kogu rahva ühisvara. Nõukogude riigi seaduste kohaselt kinnitatakse see artellile põliseks, s. o. igaveseks kasutamiseks, ja seda ei saa osta või müüa ega artellide poolt rendile anda.

Kolhoosi ühismaad on puutumatud ja ilma NSV Liidu valitsuse eriloata ei tohi nende suurust mitte mingil tingimusel vähendada, küll aga võib neid suurendada.

Maakonna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee annab artellile riikliku akti maa põlise kasutamise kohta, milles määratakse kindlaks artelli kasutuses oleva maa suurus ja täpsed piirid, kusjuures selle maa vähendamine ei ole lubatav. Lubatav on ainult selle fondi suurendamine vabade maade arvel või üksiktalunike käes olevate liigsete maade arvel. Põllumajanduslikuks kasutamiseks kõlvulisest ühistatud maast antakse iga kolhoosipere isiklikuks kasutamiseks hoonete juurest väike maatükk aiamaaks (juur- ja viljapuuaiaks).

Kolhoosipere isiklikus kasutuses oleva maa suurus (elamute all olevat maad kaasa arvamata) võib ulatuda 0,25 hektaarilt kuni 0,6 hektaarini.

Igasugused katsed kärpida kolhoosi ühismaid kolhoosnikute isikliku majapidamise kasuks, samuti kolhoosnikute kasutuses oleva aiamaa suurendamine üle põllumajandusliku artelli põhikirjas ettenähtud määra, loetakse kriminaalkuriteoks ja selles süüdlased antakse kohtu alla.

Kolhoosnikud, kes annavad oma aiamaa rendile või teiste isikute kasutada, heidetakse kolhoosist välja ühes aiamaa äravõtmisega.

Kolhoosiperede aiamaad tuleb piiritulpade abil selgesti eraldada kolhoosi ühismaadest.

Kolhoosis elavate ja kolhoosi kuuluvate tööliste ja teenistujate perekondade kätte jäetakse aiamaa ettenähtud normide ulatuses ainult sel juhtumil, kui nimetatud perekondade tööjõulised liikmed töötavad kolhoosis ja täidavad ettenähtud tööpäevade miinimumi. Kolhoosis peetakse spetsiaalset nõõriraamatut, kuhu kantakse andmed nii kolhoosi ühismaade kui iga kolhoosipere aiamaa kohta.

3. Artellist lahkunud liikmeile maa andmine artelli maade arvel on keelatud. Artellist lahkujad võivad saada maad ainult riikliku maafondi vabadest maadest. Artelli põllumaa jaotatakse väljadeks vastavalt kinnitatud külvikordadele. Külvikorra-väljadel antakse igale põllutööbrigaadile harimiseks alaline põlluosa kogu külvikorra kestvuseks.

Kui kolhoosis luuakse suuri karjamaajandeid, võib tarbe korral, kui maad on küllaldasel määral olemas, eraldada teatavaid maatükke, mis kinnitatakse karjamaajandeile ja mida kasutatakse söödakultuuride kasvatamiseks karjamaajandi karja jaoks.

Tootmisvahendid

4. Ühistatakse: kõik tööloomad ja pro-

duktiivkarjast see osa, mis ületab kolhoosipere isiklikuks kasutamiseks eite-nähtud määra, põllumajanduslik inventar (adrad, külvimasinad, äkked, kultivaatorid, randaalid, kartulivõtjad, vilja- ja heinaniitjad, tuulamismasinad, triöörid, muldajad, vankrid, reed) seemnetagavarad, loomasööt ühiskarja ülalpidamiseks tarvilikus ulatuses, artelli majapidamiseks vajalikud majapidamishooned ja kõik põllumajandussaaduste ümbertöötamise ettevõtteid.

Ühistamata ja kolhoosipere isiklikuks kasutamiseks jäävad: eluhooned, isiklikud kariloomad ning kodulinnud ja kolhoosipere isiklikuks kasutuses olevate kariloomade pidamiseks vajalikud kõrvalhooned. Põllumajandusliku inventari ühistamiseks jäetakse artelli liikmete isiklikku kasutusse aiamaa harimiseks vajalik põllumajanduslik väikeinventar.

Ühistatud tööloomade hulgest eraldab artelli juhatus mõned hobused, keda artelli liikmed võivad tasu eest kasutada isiklikeks tarveteks.

Artell organiseerib sega-loomakasvatuse kaubamajandi või sel juhtumil, kui on olemas suur hulk kariloomi, mitu spetsiaalset loomakasvatuse kaubamajandit.

5. Igal kolhoosiperel võib isiklikuks kasutamiseks olla 2 lehma, 1 noorloom ja emis pörsastega. Kui aga kolhoosi juhatus seda edaspidi tarvilikuks peab, siis ka kokku 5 lammast ja kitse. Piiramatul arvul kodulinde ja kodujäneseid ja kuni 10 mesipuud.

Artelli ja tema juhatuse tegevus

6. Artell kohustub majandama oma ühismajandit plaani järgi, täpselt täites Nõukogude valitsusasutiste poolt kindlaksmääratud põllumajandusliku tootmise plaane ja artelli kohustusi riigi vastu.

Artell kohustub täpselt täitma: külvi, kesakünni, muldamise, viljakoristuse, rehepeksu, sügiskünni ja maaparandustööde plaanid, samuti ka karjakasvatuse arendamise riikliku plaani, mis koostatakse kolhooside seisukorda ja iseärasusi arvestades.

Juhatus ja kõik artelli liikmed kohustuvad:

a) töstma kolhoosipõldude viljakust õige külvikorra sisseseadmise ja sellest kinnipidamisega, sügavkünni teostamisega vastavalt mullastiku iseärasustele, umbrohu hävitamisega, hea kesa- ja sügiskünniga ning selle laiendamise, tehniliste kultuuride õigeaegse ja hoolika vaheltharimisega, maa väetamisega loomakasvatuse kaubamajandest ja kolhoosiperedest saadava sõnnikuga, turbaga ja mineraalväetisega, hapude muldade lupjamisega, põllumajanduslike kahjurite tõrjega, saagi õigeaegse, hoolika ja kadudeta koristamisega, maaparandusseadmete puhastamisega ja laiendamisega, metsakaitsega, põldude kaitseks metsaribade istutamisega ja rangete kinnipidamisega kohalike põllumajandusosakondade poolt maksuma pandud agrotehnilistest reeglitest;

b) valima külviks parima seemne ja selle igasugusest prügist puhastama, hoidma seda hoolsalt varguse ja riknemise eest, hoidma seda puhtais ja tuulutatavais ruumides, kõigiti laiendama sordivilja külvipinda;

c) laiendama külvipinda kogu artelli valduses oleva maa kasutuselevõtmisega jäätmaade parandamise ja ülesharimise, uudismaa tegemise, soode kuivendamise ja kolhoosi sisemise maakorralduse läbi viimise teel;

d) ühiskondlikel alustel täielikult ära kasutama kogu olemasolevat veojõudu, kogu inventari, põllutööriistu, seemet ja muid tootmisvahendeid, mis kuuluvad artelliile ja samuti kõik Nõukogude riigi poolt masina-traktorijaamade kaudu kolhooside abistamiseks antavaid traktoreid, mootoreid, rehepeksumasinaid, kombaine ja muid masinaid, hästi hoolitsemata ühistatud elusa ja eluta inventari eest, taotlema seda, et ühismajandi loomad ja inventar oleksid heas seisukorras.

e) organiseerima tõukarjamajandeid ja edaspidi võimaluse korral ka tõuhobusekasvatuse-majandeid, suurendama neis majandis loomade arvu, teostama tõuaretustööd ja töstma karja produktiivsust, andma oma liikmeile, kes artellis ausalt töötavad, abi lehma- ja noorkarja soetamisel, kasutama isastuloomi mitte ainult kolhoosi karja, vaid ka artelli liikmete isiklikus kasutuses olevate kariloomade paaritamiseks, täitma kehtivaid zootehnilisi ja veterinaarseid eeskirju;

f) laiendama loomasooda toodangut, parandama heina- ja karjamaid, abistama neid artelli liikmeid, kes võtavad ausalt ühistööst osa, võimaldades neil kasutada kolhoosi karjamaad ja andes neile tööpäevade arvel loomasööta nende isiklikus kasutuses olevate loomade jaoks, kui on kindlustatud ühiskarja söödavajaduse rahuldamine;

g) arendama kõiki muid põllumajandusalasid ja kodutööndust, eriti talvel. Korras hoidma ja puhastama olemasolevaid tiike, rajama uusi tiike ning organiseerima neis kalakasvatust;

h) organiseerima majapidamishoonete ja ühiskondlike ehitiste püstitamist ühistöö korras, abistama artelli liikmeid, eriti neid, kel puuduvad hooned või kes üksiktaludest külasse ümber asuvad, elumaja ja kõrvalhoonete ehitamisel;

i) töstma artelli liikmete tööoskust ja abistama kolhoosnikuid nende hulgest brigadiiride, traktoristide, kombainerite, autojuhtide, veterinaarvetskrite ja -sanitaride, tallimeeste, seä- ja karjatalitajate, karjaste ja kolhoosi laboratooriumi töötajate ettevalmistamisel;

j) töstma artelli liikmete kultuurilist taset, suurendama ajalehtede ja raamatute, raadio ja kino kasutamist kolhoosis, asutama klubisid, raamatukogusid ja lugemistube, soetama saunu ja juuksetööstusi, korrastama külatänavaid, istutama nende äärde mitmesuguseid puid, eriti aga viljapuid, osutama kolhoosnikuile kaasabi elamute korrastamisel ja kaunistamisel;

k) kaasa tõmmata naisi kolhoositööle ja artelli ühiskondlikku ellu, edutades andekaid ja vilunud naiskolhoosnikuid juhtivale tööle, vabastades neid võimalust mööda kodustest töödest lastesõime, lastemängumurude jne. asutamisega.

7. Artelli liikmeks vastuvõtmine toimub artelli liikmete üldkoosolekul, kes kinnitab juhatusel poolt uute liikmete vastuvõtmise kohta tehtud ettepanekud. Artelli liikmeis võivad astuda kõik töötajad, nii naised kui ka mehed, kes on saanud 16 aastat vanaks.

Artelli ei võeta kulakuid ega saksa okupantide ja bandiitide käsilasi, kelle talu on kärbitud 5—7 ha suuruseks.

Üksiktalupoegi, kes kahe viimase aasta jooksul enne artelli astumist on müünud oma hobused ja ühistamisele kuuluvad lehmad ja kes ei oma seemneid, võetakse artelli vastu tingimusel, et nad kohustuvad oma tuludest kuue aasta jooksul kolhoosi sisse maksma hobuse ja lehmade hinna ning seemne natuuras.

8. Määrata igale tööjõulisele mees- ja naiskolhoosnikule kohustuslikuks minimaalseks töönormiks 100 tööpäeva aastas ning lugeda need tööjõulised kolhoosnikud, kes ei ole aasta jooksul täitnud seda tööpäevade miinimumi, kolhoosist lahkuviiks ja oma kolhoosnikuõigused kaotaviks.

9. Artellist väljaheitmine võib toimuda ainult artelli liikmete üldkoosoleku otsusel, millest võtab osa vähemalt 2/3 artelli liikmete üldarvust. Artelli liikmete üldkoosoleku protokollis näidata koosolekust osa võtnud kolhoosnikute arv ja väljaheitmise otsuse peale maakonna tööraha saadikute nõukogu täitevkomiteesse võib edasi käevata. Küsimuse otsustab lõplikult maakonna tööraha saadikute nõukogu täitevkomitee artelli juhatusel esimehe ja kaebaja juuresolekul.

10. Artelli astujad peavad tasuma rahalist sisseastumismaksu 20—40 rubla ulatuses iga pere kohta, olenevalt nende majapidamise jõukusest. Sisseastumismaksud kantakse artelli jagamatusse fondi.

11. Artelli liikmete ühistatud vara (tööloomad, inventar, majapidamishooned jne.) väärtusest, kantakse 1/4 kuni 1/2 artelli jagamatusse fondi, kusjuures jagamatusse kapitali kandmise protsent on suurem jõukamailt majapidamistelt. Ülejäänud osa varast arvatakse artelli liikmete osamaksuks.

Artelli liikmele, kes artellist lahkub, teeb juhatus lõpparve ja tagastab selle osamaksu rahas, kusjuures artellist lahkujale võib maad anda ainult väljaspool artelli maa-ala. Lõpparve õiendatakse tavaliselt pärast majandusaasta lõppu.

12. Artelli poolt saadavast lõikusest ja loomakasvatussaadustest artell:

a) täidab oma kohustused riigi vastu kohustuslike müüginormide ja seemnelaenu tagastamise alal, tasub natuuras masina-traktorijaamale masina-traktorijaama töö eest vastavalt sõlmitud lepingule, millel on seaduse jõud ja täidab kontraheerimislepingud;

b) varub seemne küivi jaoks ja loomaseõda loomade toitmiseks terve aasta jooksul ning moodustab ka ikalduse ja söödapuuduse puhuks puutumatud, iga aasta uuendatavad seemne- ja söödafondid 10—15% ulatuses aastastest tarvidusest.

c) asutab üldkoosoleku otsustel vastavad fondid invaliidide, raukade, ajutiselt töövõime kaotanute ning sõjaväelaste ja endiste partisanide, puudustkannatavate perekondade abistamiseks ning lastesõimede ja vaeslaste ülalpidamiseks — kõik kokku mitte üle 2% ulatuses üldtoodangust;

d) eraldab artelli liikmete üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud ulatuses osa saadusi müümiseks riigile või turul;

e) kogu ülejäänud hulga artelli vilja-saagist, põllumajandussaadustest ja loomakasvatussaadustest jaotab artell oma liikmete vahel tööpäevade järgi.

Kolhoosi esimehel on keelatud 1) toiduainete väljaandmine üksikuile kolhoosnikuile, nende poolt tehtud tööpäevi arvesse võtmata, 2) toiduainete väljaandmine kõrvalistele isikutele või asutistele.

Kolhoosi juhatus ja kolhoosi esimees kannavad isiklikku vastutust selle eest, et kolhoosnikuile tehtud tööpäevade arvel avansi andmine toimuks õiglaselt.

13. Artelli poolt saadavaist rahalistest tuludest artell:

a) tasub esmajärjekorras riigile seadusega kindlaksmääratud maksud, õiendab kindlustusmaksud ja tagastab rahalised laenud;

b) teeb vajalikud kulutused kolhoositöö jooksvaiks tarveteks, nagu: põllutööriistade jooksev remont, karja ravimine, kahjurite tõrje jms.;

c) katab artelli administratiivmajanduslikud kulud, määrates selleks mitte üle 2% rahalistest tuludest;

d) määrab summad kultuurilisteks vajadusteks, nagu kolhoosi kaadrite ettevalmistamine, lastesõimede ja mängumurude organiseerimine, raadio sisseadmine jms.;

e) täiendab artelli jagamatut fondi kulutuste tegemiseks põllutööriistade, kariloomade ja ehitusmaterjalide ostmiseks ning väljaspoolt ehitustöödeks palgatud tööliste töötasu maksmiseks. Jagamatute fondide täiendamiseks kulutatakse mitte alla 12% ja mitte üle 15% artelli rahalistest tuludest;

f) kogu ülejäänud summa artelli rahalistest tuludest jaotatakse artelli liikmete vahel tööpäevade järgi.

Kõik tulude laekumised kantakse tingimata artelli tulude arvele hiljemalt nende laekumise päeval. Nii tulude laekumise kui ka summade kulutamise kohta koostab artelli juhatus aasta-eelarve, mis jõustub alles pärast seda, kui ta on artelli liikmete üldkoosolekul kinnitatud.

Juhatus võib summast kulutada ainult eelarves ettenähtud artiklite järgi. Summade omavoliiline ülekandmine juhatusel poolt kulude eelarve ühest artiklist teise pole lubatud. Summa ühest artiklist teise ülekandmiseks on juhatus kohustatud üldkoosolekut luba nõutama.

Kolhoosnikute üldkoosolekute poolt kinnitatud aasta-eelarve kolhoositöö vajadusteks määratud summadest võib juhatus enne lõikuse väljavaadete lõplikku selgumist kulutada mitte üle 70%. Ülejäänud 30% jääb varuks ja kulutatakse alles pärast lõikuse väljavaadete lõplikku selgitamist ning pärast kolhoosnikute üldkoosoleku otsust.

Oma vabad rahasummad hojab artell oma jooksvat arvel pangas või hoiukasas. Summade jooksvat arvelt mahakandmine toimub ainult artelli juhatusel korraldusel, mis on kehtiv siis, kui see kannab esimehe ja arvepidaja allkirja.

14. Kolhoosi tööpäevade arvel on keelatud ülal pidada isikuid, kes ei tööta kolhoosis ja kellel ei ole midagi tegemist kolhoosi tootliku tööga (külanõukogu ja valla täitevkomitee valvurid, majahoidjad ja käskjalad, tuletõrjemeeskondade pealikud, mitmesugused külanõukogu ja valla organisatsioonide mittekoosseisulised töötajad). Samuti on keelatud tööpäevade arvel ülal pidada isikuid, kes rahuldavad kolhoosnikute isiklikke vajadusi (juuksurid, kingsepad, rätsepad jms.).

On keelatud arvestada tööpäevi tööde eest, mida kolhoosnikud teevad mitmesugustele küla või valla organisatsioonidele ning asutistele (ruumide ehitamine ja remont küttepuude ja ehitusmaterjalide valmistamine, tee- ja laadimistööd jne.).

Töökorraldus, töötasu ja töödistsipliin

15. Kõik tööd artelli majapidamises teostatakse artelli liikmete isikliku tööga üldkoosoleku poolt vastuvõetud sisekorra eeskirjade kohaselt. Põllumajanduslikule tööle on lubatud palgata isikuid, kes omavad eriteadmisi ja eriettevalmistust (agronoomid, insenerid, tehnikud jt.). Ajutiste tööliste palkamine on lubatav ainult erandjuhtumel, kui kiireid töid ei jõuta artelli liikmete olemasoleva tööjõuga selle täielikul rakendamisel nõutavaks tähtsajaks täita, samuti ehitustöödeks.

Et administratiiv- ja teenindav personal ei saaks ülearu suureks paisuda, ja et vältida ülearust tööpäevade kulutamist nendele tasumaksimiseks põllul või karja eest hoolitsemisel töötavate kolhoosnike arvel, kinnitab kolhoosi administratiivmajandusliku ja teenindava personali koosseisu kolhoosi liikmete üldkoosolek ja seda võib suurendada ainult väimase loal.

16. Artelli liikmeist moodustab juhatus tööbrigaadid. Põllutööbrigaadid moodustatakse vähemalt ühe külvikorra kestvuseks.

Põllutööbrigaadile määratakse külvikorra kestvuseks maatükk külvikorra põldudel.

Igale põllutööbrigaadile kinnitab artelli juhatus eriaktiga kõik talle vajaliku inventari, tööloomad ja majapidamishooned.

Loomakasvatustöbrigaadid moodustatakse vähemalt 3 aastaks.

Igale loomakasvatustöbrigaadile kinnitab artelli juhatus kariloomad, karja tallitamiseks vajaliku inventari, veovahendid ja karjalaudad. Tööd artelli liikmete vahel jaotab otseselt brigadiir, kes on kohustatud kõige paremini ära kasutama oma brigaadi iga kolhoosnikut, lubamata töö jaotamisel mingit onupoja- või perekonnapoliitikat ja rangelt arvestades igaühe tööoskust, kogemusi, ja füüsilist jõudu, rasedate ja imetavate naiste suhtes aga vajadust kergendada nende tööd, vabastades naised tööst kuuks ajaks enne ja kuuks ajaks pärast sünnitamist, arvestades nende ülalpidamiseks selle kahe kuu kestel poole nende keskmiselt tehtud tööpäevade hulgast.

17. Põllumajanduslikud tööd artellis teostatakse tükitöö alusel. Artelli juhatus töötab välja ja kolhoosnike üldkoosolek kinnitab töönormid kõigi põllumajanduslike tööde kohta ja iga töö hinde tööpäevades. Iga töö kohta määratakse kindlaks töönormid, mis on jõukohased kohusetundlikult töötavale kolhoosnikule, arvesse võttes tööloomade, masinate ja maapinna seisukorda. Iga töö, näiteks hektaari kündmine, hektaari külvamine, tonni teravilja peksmine, hektaari linade kitumine, hektaari linade leotamine, liitri piima lüpsmine jne. hinnatakse tööpäevades töötajalt nõutava tööoskuse ja töö keerukuse ning raskuse järgi, selle järgi, kui tähtis on see töö artellile.

Kui põllutööbrigaad halva töö tagajärjel saab temale kinnistatud maatükkidelt kolhoosi keskmisest saagist madalama saagi või kui loomakasvatustöbrigaad saab halva töö tulemusena keskmisest piimatoodangust vähese piima, saavutab kariloomade vähese lihavuse ja noorkarja suurema lõppemise, siis arvab artelli juhatus kõigi säärase brigaadi liikmete tuludest maha kuni 10% nende poolt tehtud tööpäevade koguarvust.

Artelli tulude jaotamine liikmete vahel toimub eranditult artelli iga liikme poolt tehtud tööpäevade arvu järgi.

18. Rahalist avanssi võib artelli liikmele aasta jooksul välja anda mitte üle 50% ulatuses sellest summast, mis tal on töö eest saada. Avansse natuuras annab juhatus artelli liikmeile viljapeksu algusest alates. Selleks eraldatakse pekstud viljast kolhoosi sisemisteks vajadusteks esialgselt 10—15%.

Rahalise tulu väljamaksimisega artelli liikmeile tehniliste kultuuride kasvatamise eest ei viivitata lina, kanepi, suhkrupeedi, tubaka jne. riigile äraandmise lõpuni, vaid seda teostatakse üks kord nädalas 60% ulatuses sellest rahasummast, mis artell saab äraantud toodangu eest. Juur- ja puuviljakasvatustöbrigaadidele antakse artelli liikmeile tehtud tööpäevade arvel välja sedamööda; kuidas toodangut koguneb.

Vähemalt kord nädalas teeb brigadiir kokkuvõtte artelli iga liikme poolt tehtud töö kohta ja kannab kolhoosniku poolt tehtud tööpäevade arvu, mis on välja arvutatud kindlaksmääratud hinnete alusel, tema tööraamatusse.

Artelli juhatus paneb iga kuu välja artelli liikmete nimekirja, kus on ära näidatud nende poolt möödunud kuu jooksul tehtud tööpäevade arv.

Iga kolhoosniku aastatöö kokkuvõtte ja aastatulu kinnitatakse peale arvepidaja tingimata ka brigaadi ja artelli esimehe allkirjaga. Artelli iga liikme poolt tehtud tööpäevade arvestus pannakse üldiseks teadmiseks välja mitte hiljem kui kaks nädalat enne üldkoosolekut, kus kinnitatakse artelli tulude jaotus.

Kui põllutööbrigaad hea töö tagajärjel saab temale kinnistatud maatükkidelt kolhoosi keskmisest saagist suurema saagi või kui loomakasvatustöbrigaad saavutab oma töö tulemusena lehmade suurema piimatoodangu, kariloomade suurema lihavuse, säilitab täielikult noorkarja, siis arvestab artelli juhatus kõigile säärase artelli liikmeile lisatasu kuni 10% nende kõigi poolt tehtud tööpäevade arvust, brigaadi väljapaistvatele lööktööliste kuni 15% ulatuses, brigadiirile ja karjamajandaja juhatajale kuni 20%.

Artelli juhtimine ja asjaajamine

19. Kõik artelli liikmed kohustuvad hoolega hoidma oma kolhoosi omandit ja kolhoosipõldudel töötavaid riigi masinaid, töötama ausalt, alluma põhikirja nõudmistele ja üldkoosoleku ning juhatuse otsuseile, täitma sisekorra eeskirju, teostama korralikult juhatuse ja brigadiiri poolt neile määratud tööd, täitma neile antud ühiskondlike kohustusi ning rangelt kinni pidama töödistsipliinist.

Korratu ja hooletu suhtumise eest ühiskondlikku omandisse, ilma mõjuva põhjusega tööle mitteilmumise, halva töö ning töödistsipliini ja muude põhikirja rikkumise eest karistab juhatuse süüdlast vastavalt sisekorra eeskirjadele, näiteks: halvasti tehtud töö ümber teha, ilma et selle eest arvestatakse lisatööpäevi, hoiatus, laetus ja noomitus üldkoosolekul, trahv kuni 5 tööpäeva suuruses, madalale tööle paigutamine, ajutine töölt kõrvaldamine.

Neil juhtumisel, kui artelli poolt tarvituselevõetud kasvatus- ja karistusabinõud ei anna tulemusi, esitab artelli juhatuse parandamatute liikmete suhtes üldkoosolekule otsustamiseks nende artellist väljaheitmise küsimuse.

Väljaheitmise toimub põllumajandusliku artelli põhikirjas 9. punktis ettenähtud korras.

20. Igasugust kolhoosi ja riigi ühiskondliku omandi varastamist ja kahjulikku suhtumist artelli varasse ja karja ning masina-traktorijaama masinasse loeb artell kolhoosi ühise ürituse reetmiseks ja rahvavaenlaste abistamiseks.

Isikud, kes on süüdi säärases kuritegelikus kolhoosikorra põhialuste õonestamises, annab artell kohtu alla, et neid Nõukogude riigi seaduste täie valjusega karistada.

21. Artelli asjaajamist juhib artelli liikmete üldkoosolek, koosolekute vahel ajal aga üldkoosoleku valitud juhatuse.

22. Üldkoosolek on kõige kõrgem artelli juhtimise organ.

Üldkoosolek:

a) valib artelli esimehe ja artelli juhatuse, samuti artelli revisjonikomisjoni, kusjuures revisjonikomisjoni kinnitab maakonna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee;

b) toimetab uute liikmete vastuvõtmist, artellist väljaheitmist;

c) kinnitab aasta tootmisplaani, tulude ja kulude eelarve, ehitustööde plaani, töönormid ja tööde hindide tööpäevades;

d) kinnitab lepingu masina-traktorijaamaga;

e) kinnitab juhatuse aastaaruande, mille kohta peab tingimata olema revisjonikomisjoni otsus, samuti juhatuse aruanded tähtsamate põllumajanduslike kampaaniate kohta;

f) kinnitab mitmesuguste fondide suuruse ja saaduste ning raha hulga, mis kuulub väljaandmisele tööpäeva kohta;

g) kinnitab artelli sisekorra eeskirjad. Üheski põhikirja käesolevas punktis loendatud küsimuses ei ole juhatuse otsused ilma üldkoosoleku kinnitusteta kehtivad.

Üldkoosolek on otsusevõimeline kõigi küsimuste otsustamiseks, kui on koos vähemalt $\frac{1}{2}$ liikmete üldarvust, välja arvatud artelli juhatuse ja esimehe valimine, artellist väljaheitmise ja mitmesuguste fondide suuruse küsimus, mille otsustamiseks on nõutav liikmete üldarvust vähemalt $\frac{2}{3}$ liikmete osavõtt üldkoosolekust.

Üldkoosoleku otsused võetakse vastu häälteenamusega lahtisel hääletamisel.

23. Artelli asjaajamise juhtimiseks valib artelli liikmete üldkoosolek 2 aastaks 5—9 liikmelise juhatuse.

Artelli juhatuse on artelli täidesaatevaks organiks. Ta vastutab artelli liikmete üldkoosoleku ees artelli töö eest ja artelli riiklike kohustuste täitmise eest.

24. Artelli ja tema brigadide töö pidevaks juhtimiseks, samuti juhatuse otsuste täitmise pidevaks kontrollimiseks

valib artelli üldkoosolek artelli esimehe, kes on ühtlasi ka juhatuse esimeheks.

Esimees on kohustatud jooksvate asjade arutamiseks ja vastavate otsuste tegemiseks juhatuse kokku kutsuma mitte harvemini kui 2 korda kuus.

Esimehele abiks valib juhatuse esimehe ettepanekul juhatuse liikmete hulgast esimehe asetäitja.

Esimehe asetäitja allub kogu oma töö esimehe korraldustele.

25. Brigadiirid ja karjamajandite juhatajad nimetab artelli juhatuse vähemalt 3 aastaks.

26. Arvepidamiseks ja varade arvestamiseks nimetab juhatuse artelliliikmete hulgast või palkab väljaspool arvepidaja. Arvepidaja peab raamatupidamist ja toimetab arvestamist ettenähtud vormide järgi ning allub täielikult artelli juhatusele ning selle esimehele.

Arvepidajal ei ole mingisuguseid õigusi artelli summade omavoliliseks kasutamiseks, avansside andmiseks ega naturaalfondidest kulutuste tegemiseks. Need õigused on ainult artelli juhatusel ja esimehel. Kõigile artelli rahalistele kuldokumentidele kirjutab peale arvepidaja alla ka artelli esimees või tema asetäitja.

27. Revisjonikomisjon kontrollib juhatuse kogu majanduslikku ja rahalist tegevust, ta kontrollib, kas kõik rahalised ja naturaalsed laekumised on ettenähtud korras artelli tuludesse kantud, kas summade kulutamises peetakse kinni põhikirjas ettenähtud korrast, kas artelli vara hoitakse küllalt hoolikalt, kas ei esine artelli vara ja raha varastamist ja raiskamist, kuidas artell täidab oma kohustusi riigi vastu, kuidas ta tasub oma võlgu ja kuidas ta artelli võlglastelt võlga sisse nõuab.

Ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon hoolikalt kõiki artelli arveldusi oma liikmetega, selgitab välja iga väärarvestuse, iga tööpäevade eksliku juurdearvestamise ja tööpäevade väljamaksmise hilinemise juhtumite ning muud artelli ja tema liikmete huvide riivamise juhtumid.

Revisjonikomisjon toimetab revideermist neli korda aastas. Juhatuse aastaaruande kohta teeb revisjonikomisjon oma otsuse, mille üldkoosolek ära kuulab otsukohe pärast juhatuse aruannet. Revisjoni akti kinnitab üldkoosolek.

Oma tegevuse eest vastutab revisjonikomisjon artelli liikmete üldkoosoleku ees.

Põhikirjale kirjutasiid alla kolhoosnikud:

**E. Kreek, L. Kreek, K. Kreek,
A. Jaaguri, H. Nurkse, S. Nurkse,
A. Kadarpiik, L. Kadarpiik,
H. Mühlbaum, A. Mühlbaum,
R. Aasamaa, E. Aasamaa,
R. Langemets, E. Langemets.**